

ОСОБЛИВОСТІ РЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

*Барун М.В., к.е.н., доцент кафедри екології,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Україна
masha.barun@gmail.com*

Рентне регулювання є одним з інструментів державного регулювання економіки, що передбачає встановлення рентної плати за користування природних ресурсів з метою збільшення доходів державного бюджету та забезпечення раціонального використання цих ресурсів.

Рентне регулювання природних ресурсів - це система оподаткування, яка базується на зборі ренти, отриманої з видобутку природних ресурсів, таких як нафта, газ, деревина, мінерали тощо.

Особливості рентного регулювання окремих видів природних ресурсів можуть відрізнятися залежно від конкретної сфери застосування.

Наприклад, у сфері використання надр ресурсів (нафти, газу, металів та ін.) рентна плата може бути встановлена залежно від обсягів видобутку та ціни на видобутий ресурс. Також можуть існувати різні форми оподаткування, такі як рентний податок, податок на додану вартість, податок на прибуток, які спрямовані на збільшення доходів держави від цього конкретного виду ресурсу.

Так, наприклад, у сфері лісового господарства рентна плата може бути встановлена залежно від площі лісу, що обробляється, а також від забруднення навколишнього середовища та інших факторів. Тут також можуть бути встановлені різні форми оподаткування, які спрямовані на збільшення доходів держави від цього виду ресурсу.

У сфері використання водних ресурсів рентна плата може бути встановлена залежно від обсягів використання води та інших факторів. Тут також можуть існувати різні форми оподаткування, такі як плата за водокористування, плата за забруднення водойми та ін.

У кожній з цих сфер рентне регулювання має свої особливості, але загальна мета залишається незмінною – забезпечення раціонального використання природних ресурсів та збільшення доходів державного

бюджету. Крім того, важливим елементом рентного регулювання є забезпечення екологічної безпеки та охорони довкілля.

Проте варто зазначити, що рентне регулювання може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, воно може стимулювати раціональне використання ресурсів та зменшення їх витрат, що сприяє економії та охороні довкілля. З іншого боку, занадто високі рентні плати можуть призвести до зниження інвестицій та зменшення конкурентоспроможності галузей економіки, що використовують ці ресурси.

Основними негативними наслідками рентного регулювання природних ресурсів є наступні:

Зниження інвестицій в галузь видобутку природних ресурсів. Це пов'язано з тим, що збільшення податків і зборів на видобувні підприємства може знизити їхню прибутковість, що знижує інтерес інвесторів в цій галузі.

Зростання цін на споживчі товари. Підвищення податків і зборів на видобуток природних ресурсів призводить до зростання вартості цих ресурсів, що може підвищити вартість продуктів і послуг, які використовують ці ресурси.

Руйнування природних екосистем. Збільшення рентної плати за видобуток природних ресурсів може спонукати компанії до експлуатації цих ресурсів на шкоду навколишньому середовищу, ігноруючи екологічні наслідки цього процесу.

Соціальна напруга. Рентне регулювання може призвести до збільшення рівня нерівності у суспільстві, оскільки рентна плата нерідко збирається від великих компаній, а не від окремих громадян. Це може призвести до зростання соціальної напруги і неспокою серед населення.

Залежність економіки від природних ресурсів. Рентне регулювання може збільшити залежність економіки від видобутку природних ресурсів, що може стати проблемою у випадку, якщо ці ресурси стануть менш вигідними для експлуатації або закінчаться.

Корупція. Збільшення рентної плати може спонукати компанії до корупції та нечесної діяльності для зниження своїх витрат або збільшення свого прибутку. Це може призвести до зниження довіри громадськості до уряду і збільшення рівня корупції в країні.

Вплив на зовнішню торгівлю. Збільшення рентної плати може призвести до збільшення вартості природних ресурсів для експорту, що може знизити їхню конкурентоспроможність на світовому ринку і погіршити зовнішньо-торговельний баланс країни.

Отже, рентне регулювання природних ресурсів може мати різноманітні негативні наслідки, і уряд повинен бути обережним при впровадженні таких систем оподаткування. Необхідно забезпечити баланс між збором ренти та захистом навколишнього середовища, соціальної справедливості та розвитку інших галузей економіки.

МОНІТОРИНГ БІОЛОГІЧНИХ ЗМІННИХ

*Вальтер Г.А., к.б.н., доц.,
Харківського національного автомобільно-дорожнього
університету, Україна*

Біологічних змінних, що характеризують стан окремих особин, групи організмів, цілих популяцій та екосистем, теоретично може бути нескінченне число. Але серед них мало параметрів, що тісно пов'язані з найважливішими показниками стану групи організмів або окремих особин. До найважливіших показників відносяться, перш за все, ознаки передлітального стану організму або групи організмів, порушення репродуктивної здатності, життєвого циклу та деякі інші.

Завдання моніторингу біологічних змінних:

- об'єднання біологічних змінних у групи за рівнем їх зв'язку з тим чи іншим біологічним показником;
- проаналізувати перспективність використання біологічних змінних стосовно моніторингу забруднення різних об'єктів довкілля;
- встановити зв'язки між змінами, що спостерігаються в біологічних спільнотах і забрудненнями;
- створити класифікацію специфічних змінних;
- проведення експериментальних досліджень у лабораторії з метою виявлення зв'язку між концентрацією забруднюючих речовин у тілі організму та об'єкті середовища;